Ankenævnet for Forsikring

Den 25. oktober 2017 blev i sag nr. 90991:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

LB Forsikring A/S
Farvergade 17
1463 København K

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har ulykkesforsikring i LB Forsikring A/S. Hun klager over størrelsen af den erstatning, selskabets har udbetalt i forbindelse med et anmeldt ulykkestilfælde.

Klageren har anmeldt til selskabet, at hun den 12/6 2013 var passager på en ATV, der forulykkede. Hun pådrog sig blandt andet et brud på venstre overarmsknogle og i håndleddet. Derudover slog hun panden, hvilket har vansiret hendes ansigt. Klageren har oplyst, at hun siden ulykken har oplevet blandt andet svimmelhed og psykiske gener. Klageren mener, at méngraden skal fastsættes til mindst 45 %.

Selskabet har anerkendt hændelsen som omfattet af ulykkesforsikringen og har ved to udbetalinger den 21/10 2013 og 17/9 2014 samlet udbetalt en a conto erstatning svarende til et mén på 25 %.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har efterfølgende i sine vejledende udtalelser af 23/6 2015 og 9/8 2016 begge gange vurderet klagerens varige mén til 25 %. Selskabet har på den baggrund fastholdt sin vurdering og afvist at udbetale yderligere erstatning.

Klageren har i klageskemaet af 9/5 2017 til nævnet bl.a. anført:

"**Sagsfremstilling**
Sagen omhandler en alt for lav vurdering (25%) af méngraden i forhold til de faktuelle mén. Se vedlagte klageskrivelse fra [advokat].

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?
Jeg vil opnå en retfærdig vurdering af méngraden på minimum 45 %."

Klagerens advokat har i et bilag til klageskemaet bl.a. anført:

"Min klient forulykkede den 12. juni 2013 ... på en ATV, hvorved hun pådrog sig personskade.
...
Venstre arm

For så vidt angår min klients gener i venstre albue/overarm, vurderede Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, at disse gener svarer til en méngrad på 12 %, jf. méntabellens pkt. D.1.4.4 — daglige belastningsudløste smerter og svært nedsat bevægelighed. Jeg henviser i den forbindelse til vedlagt kopi af speciallægeerklæring udarbejdet den 21. juli 2014 af speciallæge i ortopædkirurgi, ..., hvoraf fremgår, at min klients bevægelighed er betydeligt nedsat, ligesom det fremgår, at min klient har daglige svære smerter — også i hvile. Herudover fremgår det, at min klient har følelse af nedsat kraft samt nedsat følesans, ligesom speciallægen objektivt finder muskelsvind svarende til venstre over- og underarm.

Min klient har altså udover smerter og bevægeindskrænkning føleforstyrrelser samt muskelsvind, ligesom hendes smerter er konstante, og altså ikke kun belastningsudløste. Det her anførte ses hverken Lærerstandens Brandforsikring eller Arbejdsmarkedets Erhvervssikring at have inddraget, og det er derfor min opfattelse, at min klients varige mén i venstre albue/overarm er fastsat for lavt. Jeg retter i den forbindelse Ankenævnets opmærksomhed på, at vurderingen af en skade på overekstremiteten skal bygge på en samlet vurdering af smerter, bevægelighed, kraft, eventuel muskelsvind, skurren og løshed, jf. i det hele méntabellens pkt. D.

Som anført ovenfor blev min klient ved ulykken den 12. juni 2013 tillige pådraget varige gener i venstre håndled/underarm. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har ved revurdering af 9. august 2016 tillagt et varigt mén på 6 % grundet min klients gener i håndleddet. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har i den forbindelse lagt vægt på nedsat kraft, bevægeindskrænkning samt muskelsvind. Jeg retter i forbindelse hermed på ny Ankenævnets opmærksomhed på den foreliggende speciallægeerklæring, idet der ved den objektive undersøgelse af min klients venstre håndled/underarm blev fundet betydelig nedsat bevægelighed, ligesom min klient har betydelige smerter og må tage medicin herfor.

Sammenfattende gøres det derfor gældende, at min klients varige gener for så vidt angår min klients venstre arm skal fastsættes betydeligt højere end 18 %, idet der ikke ved vurderingen af min klients varige gener i venstre arm ses at være taget højde for samtlige min klients gener samt intensiteten heraf.

Svimmelhed

Ved Arbejdsmarkedets Erhvervssikringens revurdering af 9. august 2016 ses ikke at være taget højde for den svimmelhed, som min klient har oplevet siden ulykken. Det fremgår

således af speciallægeerklæringen, at min klient ikke tidligere har lidt af svimmelhed, ligesom det min klient ved ulykken pådrog sig et hovedtraume.

Der foreligger dokumentation for årsagssammenhæng mellem ulykken og min klients svimmelhed og henset til, at min klient ikke tidligere har haft gener i form af svimmelhed gøres det gældende, at min klients svimmelhed bør medføre et mermén, og jeg henviser i den forbindelse til bl.a. méntabellens pkt. A.4.1.1.

Venstre skulder

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afviser min klients gener i venstre skulder som en følge efter ulykken den 12. juni 2013. Jeg retter dog i den forbindelse opmærksomheden på, at min klient umiddelbart efter hjemkomsten var til undersøgelse på ... Sygehus grundet skulderlidelse, jf. ambulantepikrise af 5. juli 2013, ligesom der løbende er konstateret gener i venstre skulder, herunder ved journalnotat af 3. december 2013. Jeg henviser i den forbindelse endvidere på ny til den foreliggende speciallægeerklæring, hvoraf fremgår, at min klient har smerter fra venstre skulder, at der er muskelsvind, nedsat bevægelighed samt ømme muskelinfitrationer. Henset til méntabellen er der her tale som gener, som medfører et selvstændigt mermén.

Jeg retter i den forbindelse Ankenævnets opmærksomhed på, at speciallægen i sin konklusion udtaler, at der er god overensstemmelse mellem traumets karakter og efterfølgende sygdomsforløb.

Psykiske følger

Udover ovennævnte betydelige gener har min klient som følge af den alvorlige ulykke tillige psykiske gener, og efter ulykken ... havde min klient tillige behov for krisehjælp fra psykolog. I den forbindelse vedlægges kopi af udtalelse i mail af 24. januar 2016 fra psykolog ..., hvoraf bl.a. fremgår, at ulykken har afstedkommet angst og uro, og psykologen vurderer, at "en så voldsom ulykke kan være meget belastende fremadrettet og der kan være svære psykiske reaktioner".

Jeg gør i forbindelse hermed tillige opmærksom på hændelsesforløbet, hvor min klient og hendes mand vælter på en firehjulet scooter, og begge bliver hårdt kvæstet. Min klient husker ikke ulykken, da hun var bevidstløs.
...
Jeg henviser herefter til praksis på området, idet det gøres gældende, at nærværende ulykke er egent til at medføre psykiske følger.

Det er således min opfattelse at ulykkesforsikringsselskabet Lærerstandens Brandforsikrings vurdering af min klients varige mén er i strid med de foreliggende lægelige oplyser, herunder særligt i strid med den foreliggende speciallægeerklæring. Det gøres derfor gældende, at min klients varige mén som følge af ulykken den 12. juni 2013 skal fastsættes betydeligt højere end 25 %."

Selskabet har i brev af 4/7 2017 til nævnet bl.a. anført:

"Da vores medlem havde afsluttet sit behandlingsforløb, indhentede vi en kopi af vores medlems journal fra ... Sygehus og en speciallægeerklæring, og besluttede herefter at indhente en udtalelse fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES) om det varige mén efter uheldet. Vi udbetalte samtidig op til 25 % i a conto erstatning.

AES vurderede den 23.07.15 det varige mén til 25 %. Generne fra venstre albue, inkl. føleforstyrrelserne og vansiret, blev fastsat til en méngrad på 12 %. Generne fra venstre håndled, inkl. vansiret, blev fastsat til 8 %. Vansiret i panden blev fastsat til 5 %. Den periodevise svimmelhed kunne ikke medføre et tillæg til den samlede méngrad.
...
Den 09.08.16 kom AES med en ny udtalelse. Den samlede méngrad blev atter fastsat til 25 %, hvoraf de 18 % var for generne i venstre arm (albue, underarm og håndled), og de 5 % var for vansiret i panden. AES udtalte samtidig, at generne fra nakken, venstre skulder og venstre knæ ikke kan tilskrives ulykkestilfældet, men må skyldes andre forhold.

I henhold til forsikringsbetingelsernes punkt 1.G.a. bliver méngraden fastsat i lighed med reglerne om varigt mén i arbejdsskadelovgivningen. Det fremgår også af forsikringsbetingelsernes punkt 5.I, at vi benytter samme praksis som AES.

Da AES nu af to omgange har vurderet det varige mén til 25 %, og da vores medlem/advokaten i øvrigt ikke har godtgjort, at ulykkestilfældet har forårsaget et varigt, psykisk mén, må vi fastholde, at vores medlem på det foreliggende grundlag ikke har ret til yderligere erstatning fra ulykkesforsikringen."

Af speciallægeerklæring af 27/7 2014 fremgår det bl.a.:

"**Resume:**
... kvinde pådrager sig den 12.6.2013 traume af kraniet, venstre overekstremitet og bløddelslæsion svt. venstre knæ. Er bevistløs i kortere periode og har amnesi for ulykkestilfældet. Får foretaget osteosyntese af Collesfraktur og humerus fractur på venstre side som ovenfor beskrevet. Collesren reopereres efter hjemkomst. Gennemgår herefter længere optræningsforløb. Pga. gener fra skinner, fjernes en del af osteosyntesematerialet d. 1.4.2014.

Skadelidte har vedvarende gener som ovenfor anført.

Ved objektiv undersøgelse findes cikatrise i panden.

Venstre håndflade er køligere end højre. Muskelatrofi svarende til venstre skulderrunding, venstre over- og underarm samt nedsat handskemål ved sammenligning med højre side. Der er nedsat muskelkraft svt venstre albueled, venstre underarm og venstre håndled som ovenfor beskrevet samt nedsat håndtrykskraft.

Der er ømme muskelinfiltrationer svt. venstre skulderåg. Der er let nedsat abduktion af venstre skulder.

Der er nedsat bevægelighed i venstre albueled, underarm og venstre håndled som ovenfor beskrevet. Der er øget 2punktsdiskrimination avt. volarsiden af 4.- og 5. finger. har cikatriser som beskrevet med positiv Tinell svt. midten af cikatrisen på dorsalsiden af albueleddet og ømhed af cikatrise efter ekstern fixation af venstre håndled.

Konklusion:
Paræstesierne i 4.- og 5. venstre fingre skyldes overvejende sandsynligt påvirkning af nervus ulnaris i albueniveau.

Der er god overensstemmelse mellem traumets karakter og efterfølgende sygdomsforløb. Der er ingen diskrepans mellem de subjektive klager og den objektive undersøgelse. Tilstanden skønnes stationær 3 mdr efter fjernelse af osteosyntesematerialet. Der er ikke yderligere behandlingsforslag.

Skadelidtes erhvervsevne og livsførelse skønnes forringet betydeligt."

Af udtalelsen fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring af 23/7 2015 fremgår det bl.a.:

"**Vurdering af varigt mén**

Det varige mén er 25 procent

Vores lægekonsulenter med speciale i ortopædkirurgi og neurokirurgi har deltaget ved vurderingen af det varige mén.

Grundlaget for vores vurdering:
- [Klageren] forulykkede den 12. juni 2013 på en firhjulet scooter ...
- [Klageren] blev samme dag indlagt på hospitalet i ...

Venstre albue
Ved vurderingen af det varige mén har vi lagt vægt på, at [klageren] har følger efter brud på venstre albue i form af daglige smerter og følelsen af nedsat kraft.

Ved den objektive undersøgelse var der bevægeudslag 30-125 grader, nedsat rotation og svært nedsat kraft med nedsat følesans på 4. og 5. finger.

Vi har fastsat det varige mén med udgangspunkt i vores vejledende méntabel:

Efter tabellens punkt D.1.4.4 vurderes albue, med daglige belastningsudløste smerter og svært nedsat bevægelighed til bøjning 90 grader, til 12 procent.

Vi vurderer, at [klagerens] gener fra albuen er knapt så udtalte som generne angivet i punktet, da hendes bevægelighed er bedre. [Klageren] har imidlertid også føleforstyrrelser, som medfører, at hendes gener for denne del af skaden efter vores vurdering alligevel svarer til et varigt mén på 12 procent.

Venstre håndled
[Klageren] har også følger efter brud på venstre håndled i form af daglige smerter, der forværres ved belastning. Ved den objektive undersøgelse var der nedsat bevægelighed og let muskelsvind.

Vi har fastsat det varige mén med udgangspunkt i vores vejledende méntabel:

Efter tabellens punkt D.1.2.3 vurderes håndledsbrud helet med middelsvære smerter og middelsvært nedsat bevægelighed samt eventuel forskydning og skurren til 8 procent.

Vi vurderer, at [klagerens] gener for denne del af skaden svarer til generne angivet i punktet.

Vansir
[Klageren] har også vansir fra let misfarvet ar i panden.

Vi har fastsat det varige mén med udgangspunkt i vores vejledende méntabel:

Efter tabellens punkt H.2 vurderes skæmmende ar i ansigtet, for eksempel større misfarvning, eller deformerede øjenlåg eller mundomgivelser, til 5-15 procent.

Vi vurderer, at [klagerens] ar i panden kun er lidt skæmmende, og at det svarer til et varigt mén på 5 procent.

[Klageren] har også operationsar på håndled og albue. Vansir for operationsar er inkluderet i de ovenfor nævnte méngrader for henholdsvis håndled og albue.

Svimmelhed
Det er vores vurdering, at [klagerens] periodevise svimmelhed ikke medfører et tillæg til det samlede varige mén.

Samlet vurdering
Vi har herefter samlet vurderet, at ulykken den 12. juni 2013 har medført et varigt mén på i alt 25 procent."

Af udtalelsen fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring af 9/8 2016 fremgår det bl.a.:

"**Varigt mén**

Tidligere vurdering
Vi har den 23. juli 2015 vurderet følgerne efter samme skade til et varigt mén på 25 procent.

Vurdering af varigt mén
Vores lægekonsulent med speciale i neurokirurgi, ortopædkirurgi og psykiatri har deltaget ved vurderingen af det varige mén.
...
Da der er tale om flere skader har vi fastsat méngraden for hver enkel skade. Derefter har vi fastsat et samlet varigt mén på baggrund af et lægeligt skøn over det samlede funktionstab.

Venstre arm
Ved vurderingen af det varige mén har vi lagt vægt på, at [klageren] har følger efter brud i overarmsbenet ved venstre albue i form af konstante smerter.

Vi har lagt vægt på, at der objektivt er svært nedsat kraft, nedsat rotation og meget let muskelsvind på overarmen. Endvidere er der nedsat følesans i 4. og 5. finger.

Vi har fastsat det varige mén med udgangspunkt i vores vejledende méntabel:
[Tabellens punkt D.1.4.4]

Vi vurderer, at [klagerens] gener fra venstre albue svarer til generne angivet i tabelpunktet og dermed et varigt mén på skønsmæssigt 12 procent.

Herudover har [klageren] også følger efter brud på spolebenet ved venstre håndled, som vi vurderer medfører et tillæg til det samlede varige mén.

Vi har ved vurderingen lagt vægt på, at der objektivt er en følelse af nedsat kraft, bevægeindskrænkning ved indad og udadføring samt let muskelsvind på underarm og hånd.

Vi vurderer herefter, at [klagerens] gener fra venstre arm svarer til et varigt mén på skønsmæssigt i alt 18 procent.

Vansir
...
Vi vurderer, at [klagerens] anførte gener ovenfor svarer til generne angivet i tabelpunktet og dermed et varigt men på 5 procent.

Samlet mén
Vi vurderer, at den anmeldte skade har medført et samlet varigt mén på skønsmæssigt 25 procent.
...
Vi er opmærksomme på, at [klageren] aktuelt også klager over gener i nakke, venstre skulder og venstre knæ.

Vi vurderer imidlertid, at det ikke i tilstrækkelig grad er sandsynliggjort, at de ovenfor anførte gener skyldes den anmeldte hændelse, da der ikke foreligger oplysninger om straksymptomer (symptomer i umiddelbar tilknytning til skaden).

På den baggrund vurderer vi, at [klagerens] aktuelle gener skal tilskrives andre forhold end den anmeldte hændelse."

Af udtalelse fra autoriseret psykolog af 24/1 2016 fremgår det bl.a.:

"Krisepsykologisk bistand vedrørende ulykke ... den 26/6.2013. Undertegnede mødte [klageren] i dennes hjem, da begge skadelidtes var blevet udskrevet fra diverse hospitaler. Behandlingen foregik i deres hjem henover efteråret 2013, da ingen af dem var i stand til at bevæge sig væk fra hjemmet. Stærke smerter og bekymring og meget stærkt påvirket af ulykken. Voldsomme fysiske skader med smadret arm og stor læsion i ansigtet og amnesi. Modtaget traumebehandling i form af kognitiv terapi og mindfulness og traumeforløsning samt compassion terapi. En meget kompliceret ulykke, der har afstedkommet angst og uro i nervesystemet og her lang tid efter ulykken, beretter [klageren] telefonisk om overfølsomhed overfor lyde, træthed, og smerter. Der må påses, at en så voldsom ulykke kan være meget belastende fremadrettet og der kan være svære psykiske reaktioner."

Forsikringsbetingelserne indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

> "**1. Ulykkesforsikring Hvem - Hvad - Hvor?**
> **G. Hvordan opgør vi erstatningen?**
> **a. Erstatning ved invaliditet**
> Bliver sikrede varigt invalid, betaler vi erstatning med så mange procent af forsikringssummen, som invaliditeten er fastsat til - forsikringssummen for invaliditet står i policen. Sikredes invaliditetsprocent fastsættes i lighed med reglerne om varigt men i Lov om forsikring mod følger af arbejdsskade § 18, stk. 1 og 2.
> ...
> **5. Generelt for alle dækninger**
> ...
> **I. Klagemuligheder**
> ...
> **Andre klagemuligheder**
> ...
> Arbejdsskadestyrelsen
> Vi benytter samme praksis som Arbejdsskadestyrelsen - Arbejdsskadeforsikringslovens §18, stk. 1 og 2. Er sikrede ikke enig i vores afgørelse, kan spørgsmålet om fastsættelse af ménfastsættelse indbringes for Arbejdsskadestyrelsen. Ændres afgørelsen til fordel for sikrede, betaler vi de omkostninger, der er forbundet hermed."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen, herunder de lægelige oplysninger.

Nævnet udtaler:

Klageren har anmeldt til selskabet, at hun den 12/6 2013 var passager på en ATV, der forulykkede. Hun pådrog sig blandt andet et brud på venstre overarmsknogle og i håndleddet. Derudover slog hun panden, hvilket har vansiret hendes ansigt. Klageren har oplyst, at hun siden ulykken blandt andet har oplevet svimmelhed og psykiske gener. Klageren har krævet, at méngraden bliver fastsat til mindst 45 %.

Klageren har blandt andet anført, at der ved vurderingen af generne i venstre arm ikke er taget højde for samtlige gener samt intensiteten heraf. Klageren har endvidere anført, at hun har psykiske gener i forbindelse med ulykken.

Selskabet har anerkendt hændelsen som omfattet af ulykkesforsikringen og vurderet det varige mén til 25 %. Selskabet har henvist til, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring i sine vejledende udtalelser af 23/6 2015 og 9/8 2016 har vurderet at den anmeldte skade har medført et samlet varigt mén på skønsmæssigt 25 procent.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har ved sine vurderinger blandt andet lagt vægt på, at klageren har følger efter brud i overarmsbenet ved venstre albue i form af konstante smerter, at der objektivt er svært nedsat kraft, nedsat rotation og meget let muskelsvind på overarmen. Endvidere er der nedsat følesans i 4. og 5. finger. Herudover har klageren også følger efter brud på spolebenet ved venstre håndled, som medfører et tillæg til det samlede varige mén. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har vurderet, at klagerens gener fra venstre arm svarer til et varigt mén på skønsmæssigt i alt 18 procent.

Vedrørende vansir har Arbejdsmarkedets Erhvervssikring lagt vægt på, at klagerens ar objektivt er let indtrukket, men ikke misfarvet og på den baggrund vurderet, at generne svarer til et varigt mén på 5 procent.

Vedrørende svimmelhed har Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurderet, at det ikke medfører et tillæg til det samlede varige mén.

Vedrørende klagerens gener i nakke, venstre skulder og venstre knæ har Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurderet, at det ikke i tilstrækkelig grad er sandsynliggjort, at generne skyldes den anmeldte hændelse, da der ikke foreligger oplysninger om straks-symptomer (symptomer i umiddelbar tilknytning til skaden).

Efter en gennemgang af sagen, herunder de lægelige akter og Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings udtalelser af 23/6 2015 og 9/8 2016, finder nævnet ikke grundlag for at kritisere, at selskabet har fastsat det varige mén som følge af ulykken til 25 %.

Herudover finder nævnet, at måtte lægge til grund, at der ved vurderingen af generne i venstre arm er taget højde for samtlige klagerens gener samt intensiteten heraf, idet Arbejdsmarkedets Erhvervssikring blandt andet har lagt vægt på, at der er konstante smerter, og at der objektivt er svært nedsat kraft.

Nævnet finder, at en forhøjelse af méngraden som følge af psykiske gener som følge af den aktuelle hændelse ikke er antageliggjort i en sådan grad, at nævnet har fundet

grundlag for at pålægge selskabet at forelægge sagen for Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vedrørende dette spørgsmål.

Det, som klageren i øvrigt har anført kan ikke føre til andet resultat.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Peter Thønnings